

33

USTAWA

z dnia 31 stycznia 1961 r.

o ochronie wód przed zanieczyszczeniem.

Rozdział I.

Przepisy ogólne.

Art. 1. 1. Ustawa normuje ochronę wód przed zanieczyszczeniem.

2. Zanieczyszczeniem wód w rozumieniu ustawy jest wywołanie w nich takich zmian fizycznych, chemicznych lub biologicznych przez wprowadzenie do nich nadmiernych ilości substancji stałych, płynnych, gazowych, jak również nadmiernych ilości energii, substancji promieniotwórczych lub innych, które sprawiają, że wody nie nadają się do normalnego użytkowania dla celów komunalnych, przemysłowych, rolniczych, rybackich lub innych.

3. Przepisy ustawy stosuje się również przy zanieczyszczeniu ziemi i powietrza w sposób, który może być przyczyną zanieczyszczenia wód określonego w ust. 2.

Art. 2. Ilekrość w ustawie jest mowa o:

- 1) zakładach — należy przez to rozumieć przedsiębiorstwa, urzędy, instytucje lub inne zakłady pracy,
- 2) ściekach — należy przez to rozumieć substancje lub energie, które mogą zanieczyścić wodę (art. 1).

Art. 3. 1. Ochronie wód przed zanieczyszczeniem podlegają śródlądowe wody powierzchniowe i podziemne oraz morskie wody wewnętrzne i terytorialne wraz z żyjącymi w nich organizmami.

2. Ochrona przed zanieczyszczeniem ma na celu zachowanie lub przywrócenie przydatności wód do użytkowania.

Art. 4. 1. Dla zlewni lub obszarów, które określi Prezes Centralnego Urzędu Gospodarki Wodnej, powinny być opracowane wiążące wytyczne w zakresie ochrony wód przed zanieczyszczeniem, określające fizyczne, chemiczne i biologiczne wskaźniki charakteryzujące wymagany stopień czystości wód.

2. Prezes Centralnego Urzędu Gospodarki Wodnej w porozumieniu z Przewodniczącym Komisji Planowania przy Radzie Ministrów określa szczegółowy zakres, zasady, metody i tryb sporządzania oraz zatwierdzania wiążących wytycznych w zakresie ochrony wód przed zanieczyszczeniem (ust. 1).

Art. 5. 1. Prezes Rady Ministrów ustala w drodze rozporządzenia normy dopuszczalnych ilości, stanu i składu substancji zanieczyszczających, jak również ilości energii, których zawartość w wodzie nie ogranicza możliwości jej normalnego użytkowania, a także zasady określania warunków, jakim powinny odpowiadać ścieki odprowadzane do wody,

2. Rada Ministrów może w drodze rozporządzenia zakazać odprowadzania do niektórych wód jakichkolwiek substancji zanieczyszczających.

Art. 6. Wody odpływające poza granice Państwa i wody, przez które przebiega granica Państwa, podlegają szczególnej ochronie przed zanieczyszczeniem, z uwzględnieniem zobowiązań wynikających z umów międzynarodowych.

Art. 7. 1. Zakłady i osoby fizyczne, które odprowadzają do wód, bez pośrednictwa miejskich urzędów kanalizacyjnych, ścieki, mogące zanieczyszczać te wody w sposób określony w art. 1, obowiązane są budować i eksploatować urządzenia zabezpieczające wody przed zanieczyszczeniem. Warunki odprowadzania ścieków do miejskich urzędów kanalizacyjnych normują odrębne przepisy.

2. Sprawy budowy, rozbudowy lub przebudowy na statkach morskich urządzeń zabezpieczających wody przed zanieczyszczeniem normują odrębne przepisy.

Art. 8. 1. Zanieczyszczenie wód, niezależnie od odpowiedzialności karnej, pociąga za sobą obowiązek wynagrodzenia szkody wyrządzonej tym zanieczyszczeniem.

2. Jeżeli zanieczyszczenie pochodzi od kilku zakładów lub osób fizycznych, odpowiedzialność ich jest solidarna.

Rozdział II.

Budowa, rozbudowa lub przebudowa zakładów odprowadzających ścieki.

Art. 9. Założenia i projekty wstępne budowy zakładu, który ma odprowadzać ścieki, powinny być przed ich zatwierdzeniem uzgodnione z właściwym do spraw gospodarki wodnej organem prezydium wojewódzkiej rady narodowej (rady narodowej miasta wyłączonego z województwa) w zakresie warunków wykorzystania, oczyszczania, unieszkodliwiania i odprowadzania ścieków. Uzgodnienia wymagają również założenia i projekty rozbudowy lub przebudowy zakładu odprowadzającego ścieki, jeżeli ta rozbudowa lub przebudowa może mieć wpływ na zanieczyszczenie wód.

Art. 10. 1. Dokumentacja projektowo-kosztorysowa urządzeń do wykorzystania, oczyszczania, unieszkodliwiania i odprowadzania ścieków powinna być opracowana w ramach dokumentacji projektowo-kosztorysowej budowy, rozbudowy lub przebudowy zakładu.

2. Prezes Rady Ministrów na wniosek Prezesa Centralnego Urzędu Gospodarki Wodnej określi w drodze rozporządzenia kategorie zakładów, które mogą przedkładać doku-

mentację uproszczoną, oraz zasady i tryb sporządzania tej dokumentacji.

Art. 11. 1. Właściwy do spraw gospodarki wodnej organ prezydium wojewódzkiej rady narodowej (rady narodowej miasta wyłączonego z województwa) może zastrzec, aby przed oddaniem do eksploatacji zakładu, który obowiązany jest do budowy i eksploatacji urządzeń zabezpieczających wody przed zanieczyszczeniem (art. 7), została sprawdzona prawidłowość działania tych urządzeń. W razie takiego zastrzeżenia, zakład obowiązany jest o terminie sprawdzenia prawidłowości urządzeń zawiadomić na 14 dni przed tym terminem organ, który poczynił zastrzeżenia.

2. Spór pomiędzy Centralnym Urzędem Gospodarki Wodnej a właściwym ministrem (centralną organizacją spółdzielczą) o dopuszczalność oddania zakładu do eksploatacji (ust. 1) rozstrzyga Prezes Rady Ministrów.

Rozdział III.

Pozwolenia.

Art. 12. 1. Pozwolenia wymaga budowa, rozbudowa lub przebudowa urządzeń zabezpieczających wody przed zanieczyszczeniem oraz odprowadzanie ścieków w rozmiarze większym od dozwolonego przepisami normującymi powszechne użytkowanie wód. Pozwolenie wydaje właściwy do spraw gospodarki wodnej organ prezydium wojewódzkiej rady narodowej (rady narodowej miasta wyłączonego z województwa) w trybie przewidzianym dla pozwoleń wodno-prawnych.

2. Pozwolenia wymienionego w ust. 1 wymaga również składanie na brzegach i w strefie przybrzeżnej śródlądowych wód powierzchniowych oraz morskich wód wewnętrznych i terytorialnych substancji, które mogą zanieczyścić te wody.

3. Prezes Rady Ministrów może na wniosek Prezesa Centralnego Urzędu Gospodarki Wodnej określić w drodze rozporządzenia kategorie zakładów zwolnionych od obowiązku uzyskania pozwolenia wymienionego w ust. 1.

4. Prezes Centralnego Urzędu Gospodarki Wodnej określa zasady ustalenia strefy przybrzeżnej. Zasady te, o ile dotyczą strefy przybrzeżnej wód morskich, określa w porozumieniu z Ministrem Żeglugi.

Art. 13. 1. Pozwolenie powinno być zgodne z zatwierdzonymi wiążącymi wytycznymi w zakresie ochrony wód przed zanieczyszczeniem (art. 4).

2. Właściwy do spraw gospodarki wodnej organ prezydium wojewódzkiej rady narodowej (rady narodowej miasta wyłączonego z województwa) odmówi wydania pozwolenia, jeżeli odprowadzanie ścieków sprzeczne jest z zatwierdzonymi wiążącymi wytycznymi w zakresie ochrony wód przed zanieczyszczeniem lub jeżeli dokumentacja projektowo-kosztorysowa oczyszczalni ścieków albo innych urządzeń nie zabezpiecza wód przed zanieczyszczeniem.

Art. 14. 1. Pozwolenie należy uzyskać przed rozpoczęciem budowy, rozbudowy lub przebudowy zakładu, z którego będą odprowadzane ścieki. Przy udzielaniu pozwolenia należy brać pod uwagę dokonane uzgodnienia (art. 9).

2. Przed uzyskaniem pozwolenia nie wolno wydać zakładowi, który może zanieczyścić wodę, zezwolenia na jego prowadzenie, jeżeli przepisy szczególne wymagają tego zezwolenia.

Art. 15. Jeżeli zakład lub osoba fizyczna ubiegająca się o pozwolenie na odprowadzanie ścieków zamierza równocześnie pobierać wodę w sposób, na który jest wymagane pozwolenie wodno-prawne stosownie do przepisów ustawy wodnej, właściwy do spraw gospodarki wodnej organ prezydium wojewódzkiej rady narodowej (rady narodowej miasta wyłączonego z województwa) przeprowadzi postępowanie łączne i wyda jedno pozwolenie.

Art. 16. 1. Pozwolenia udziela się na czas nieoznaczony lub na czas oznaczony. Pozwolenie udzielone na czas oznaczony może być przedłużone.

2. W pozwoleniu należy określić ilość, stan i skład odprowadzanych ścieków oraz w przypadku budowy, rozbudowy lub przebudowy urządzeń zabezpieczających wody przed zanieczyszczeniem opisać te urządzenia. W pozwoleniu mogą być określone warunki, na jakich pozwolenie zostało wydane, a w szczególności może być zawarte zastrzeżenie, że właściwy do spraw gospodarki wodnej organ prezydium wojewódzkiej rady narodowej (rady narodowej miasta wyłączonego z województwa) może w razie potrzeby zażądać budowy, rozbudowy lub przebudowy oczyszczalni ścieków albo innych urządzeń zabezpieczających wody przed zanieczyszczeniem.

Art. 17. 1. Pozwolenie można cofnąć bez odszkodowania:

- 1) jeżeli zakład zanieczyszcza wody wskutek niedopełnienia określonych w pozwoleniu warunków, dotyczących ilości, stanu lub składu odprowadzanych ścieków,
- 2) jeżeli ścieki zagrażają planowanemu, normalnemu użytkowaniu wód, której to okoliczności nie można było przewidzieć przy wydawaniu pozwolenia ani też później zapobiec.

2. Rada Ministrów określi przypadki, w których cofnięcie pozwolenia ze względu na interes społeczny powoduje obowiązek odszkodowania, oraz zasady i tryb ustalania tego odszkodowania.

Rozdział IV.

Porozumienia w sprawie wspólnej ochrony wód.

Art. 18. 1. Zakłady wymienione w art. 7 mogą zawierać porozumienia w celu wspólnej ochrony wód przed zanieczyszczeniem oraz w celu wykorzystania substancji zawartych w ściekach.

2. Do porozumień utworzonych w celach określonych w ust. 1 stosuje się odpowiednio przepisy ustawy wodnej.

Rozdział V.

Nadzór.

Art. 19. 1. Właściwe do spraw gospodarki wodnej organy prezydium rad narodowych sprawują kontrolę nad budową, rozbudową lub przebudową oraz stanem, działaniem i wykorzystaniem urządzeń zabezpieczających wody przed zanieczyszczeniem, a także nad przestrzeganiem innych warunków określonych w pozwoleniu.

2. Kierownictwo zakładu, w którym przeprowadza się kontrolę, jest obowiązane do udzielania organom wymienionym w ust. 1 szczegółowych informacji o gospodarce wodnej i ściekowej zakładu oraz udostępnienia innych danych, mających wpływ na tę gospodarkę.

3. Kontrolę nad budową, rozbudową lub przebudową na statkach morskich urządzeń zabezpieczających wody przed zanieczyszczeniem oraz stanem, działaniem i wykorzystaniem tych urządzeń sprawują urzędy morskie.

4. Rada Ministrów określi w drodze rozporządzenia zakres i tryb wykonywania kontroli oraz uprawnienia osób dokonujących kontroli.

Rozdział VI.

Przepisy karne.

Art. 20. 1. Kto zanieczyszcza wody w sposób określony w art. 1 lub niszczy urządzenia zabezpieczające wody przed zanieczyszczeniem, podlega karze więzienia do lat dwóch i grzywny do 100 000 zł lub karze aresztu do lat dwóch i grzywny do 50 000 zł.

2. Tej samej karze podlega, kto wbrew ciążącemu na nim obowiązkowi nie eksploatuje urządzeń zabezpieczających wody przed zanieczyszczeniem lub dopuszcza do zniszczenia tych urządzeń albo do zanieczyszczenia wód.

3. Jeżeli sprawca działa nieumyślnie, podlega karze aresztu do jednego roku lub grzywny do 30.000 zł.

Art. 21. Kto:

- 1) wbrew przepisom art. 11 oddaje do eksploatacji zakład przed sprawdzeniem prawidłowości działania urządzeń zabezpieczających wody przed zanieczyszczeniem,
 - 2) bez pozwolenia wymaganego przepisem art. 12 buduje, rozbudowuje lub przebudowuje urządzenia zabezpieczające wody przed zanieczyszczeniem albo odprowadza ścieki do wód lub ziemi,
 - 3) wykracza przeciwko warunkom określonym w pozwoleniu,
 - 4) wbrew przepisom art. 28 ust. 2 zmienia procesy produkcyjne zakładu, które w sposób stały wpływają na zwiększenie zanieczyszczenia wód, bez uzgodnienia z właściwym do spraw gospodarki wodnej organem prezydium rady narodowej,
- podlega karze aresztu do trzech miesięcy lub, grzywny do 4.500 zł.

Art. 22. Za czyny wymienione w art. 20 i 21 odpowiadają kierownicy zakładów lub osoby, do których zakresu działania należy prowadzenie gospodarki wodnej w danym zakładzie.

Art. 23. Orzekanie w sprawach wymienionych w art. 21 następuje w trybie przepisów o orzecznictwie karno-administracyjnym. Kolegia karno-administracyjne wymierzają w sprawach wymienionych w tym artykule również karę aresztu.

Art. 24. 1. Niezależnie od kar przewidzianych w art. 20 i 21, właściwy do spraw gospodarki wodnej organ prezydium wojewódzkiej rady narodowej (rady narodowej miasta wyłączonego z województwa) wymierzy zakładowi karę pieniężną za zanieczyszczenie wód, której wysokość zależy od ilości, stanu i składu ścieków,

2. Kary pieniężne, o których mowa w ust. 1, wymierza się za:

- 1) odprowadzanie ścieków do wód i ziemi bez posiadania wymaganego ustawą pozwolenia (art. 12),
- 2) uruchomienie oczyszczalni ścieków lub innych urządzeń zabezpieczających wody przed zanieczyszczeniem, których działanie nie odpowiada warunkom technicznym projektu.

3. Kary pieniężne mogą być wymierzone za:

- 1) niewykonanie przez zakład w ustalonym terminie budowy, rozbudowy lub przebudowy urządzeń zabezpieczających wody przed zanieczyszczeniem,
- 2) niewprowadzenie zmiany procesów wytwórczych, wynikającej z pozwolenia, a zmierzającej do obniżenia ilości zużycia wody i ładunku zanieczyszczeń odprowadzanych w ściekach z produkcji (art. 16),
- 3) zmianę procesów produkcyjnych zakładu, które w sposób stały wpływają na zwiększenie zanieczyszczeń wód bez uzgodnienia tej zmiany z właściwym do spraw gospodarki wodnej organem prezydium wojewódzkiej rady narodowej (rady narodowej miasta wyłączonego z województwa) (art. 28).

4. Kary pieniężne obciążają wyniki gospodarcze zakładu.

5. Rada Ministrów ustala w drodze rozporządzenia zasady określania wysokości kar pieniężnych i tryb ich ściągania.

Art. 25. 1. Właściwe do spraw gospodarki wodnej organy prezydium wojewódzkiej rady narodowej (rady narodowej miasta wyłączonego z województwa) mogą stosować w zakresie ochrony wód przed zanieczyszczeniem środki

przewidziane przepisami o postępowaniu przymusowym w administracji.

2. Każdorazowy wymiar kary pieniężnej w celu przymuszenia nie może być wyższy od 300 zł w stosunku do osób fizycznych oraz 3.000 zł w stosunku do zakładu.

Rozdział VII.

Przepisy przejściowe i końcowe.

Art. 26. 1. Pozwolenia wodno-prawne wydane przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy zachowują moc w okresie swej ważności, o ile są zgodne z wiążącymi wytycznymi w zakresie ochrony wód przed zanieczyszczeniem.

2. O zgodności pozwolenia z wiążącymi wytycznymi w zakresie ochrony wód przed zanieczyszczeniem, orzeka właściwy do spraw gospodarki wodnej organ prezydium wojewódzkiej rady narodowej (rady narodowej miasta wyłączonego z województwa).

Art. 27. Do czasu opracowania i zatwierdzenia wiążących wytycznych w zakresie ochrony wód przed zanieczyszczeniem mogą być wydawane pozwolenia tymczasowe w oparciu o regionalne plany perspektywiczne lub wytyczne do tych planów.

Art. 28. 1. Użytkownik zakładu wpuszczającego bez pozwolenia ścieki do wody lub ziemi jest obowiązany zawiadomić o tym właściwy do spraw gospodarki wodnej organ prezydium wojewódzkiej rady narodowej (rady narodowej miasta wyłączonego z województwa) w ciągu 3 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy.

2. Do czasu uzyskania pozwolenia zmiana procesu produkcyjnego zakładu wymaga uzgodnienia z właściwym do spraw gospodarki wodnej organem prezydium wojewódzkiej rady narodowej (rady narodowej miasta wyłączonego z województwa), o ile zmiana ta może w sposób stały wpłynąć na zwiększenie zanieczyszczenia.

Art. 29. 1. Rada Ministrów — w stosunku do istniejących w dniu wejścia w życie niniejszej ustawy zakładów gospodarki uspołecznionej, które nie posiadają wymaganych przed przepisami tej ustawy urządzeń zabezpieczających wodę przed zanieczyszczeniem lub posiadają tylko urządzenia częściowe — będzie wprowadzać stopniowo obowiązek zaopatrzenia ich w wymagane urządzenia. W szczególności Rada Ministrów na wniosek Prezesa Centralnego Urzędu Gospodarki Wodnej zgłoszony w porozumieniu z zainteresowanym ministrem i Przewodniczącym Komisji Planowania przy Radzie Ministrów ustalać będzie wykazy zakładów, których ten obowiązek dotyczy, rodzaje urządzeń, w jakie zakłady powinny być zaopatrzone, oraz terminy wykonania.

2. Istniejące w dniu wejścia w życie niniejszej ustawy zakłady państwowe i gospodarki uspołecznionej, które posiadają urządzenia zabezpieczające wody przed zanieczyszczeniem, a nie posiadają pozwoleń, są obowiązane do uzyskania pozwolenia w okresie do 2 lat od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy.

Art. 30. Koszty postępowania przeprowadzonego na podstawie niniejszej ustawy obciążają zakład, którego postępowanie dotyczy.

Art. 31. Tracą moc:

- 1) przepisy ustawy wodnej z dnia 19 września 1922 r. (Dz. U. z 1922 r. Nr 62, poz. 574 z późniejszymi zmianami) dotyczące ochrony wód przed zanieczyszczeniem,
- 2) art. 64 i art. 84 pkt 6 ustawy z dnia 7 marca 1932 r. o rybolowstwie (Dz. U. Nr 35, poz. 357),
- 3) art. 7 ust. 2 ustawy z dnia 22 kwietnia 1959 r. o utrzymaniu czystości i porządku w miastach i osiedlach (Dz. U. Nr 27, poz. 167).

Art. 32. 1. W art. 7 ustawy z dnia 22 kwietnia 1959 r. o utrzymaniu czystości i porządku w miastach i osiedlach (Dz. U. Nr 27, poz. 167) ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. Zakłady przemysłowe i inne zakłady odprowadzające ścieki spływające do kanalizacji miejskiej mają obowiązek założenia i utrzymania w należytym stanie oczyszczalni ścieków i innych urządzeń zabezpieczających wody i urządzenia kanalizacyjne przed ich szkodliwym działaniem, zgodnie z warunkami określonymi w ust. 1.”

2. W art. 74 pkt 2 ustawy z dnia 7 marca 1932 r. o rybo-

łówstwie (Dz. U. Nr 35, poz. 357) skreśla się wyrazy „zanieczyszczeń wód i”.

Art. 33. Do czasu wydania przepisów wykonawczych przewidzianych w niniejszej ustawie pozostają w mocy dotychczasowe przepisy.

Art. 34. Ustawa wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.
Przewodniczący Rady Państwa: *A. Zawadzki*
Sekretarz Rady Państwa: *J. Horodecki*